

Handläggare
Anita Cronholm
Telefon: 08-50836247

Till
Äldrenämnden
Den 16 december 2020

Remiss av Motion om arbetskläder inom äldreomsorgen

Svar på remiss från kommunstyrelsen av motion av Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (V) KS 2020/858

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (V) anser att en bärande del av fungerande basala hygienrutiner inom äldreomsorgen är korrekt användning av arbetskläder. Arbetskläder är arbetsgivarens lagstadgade ansvar att stå för inom äldreomsorgen. Motionärerna möts av oroväckande uppgifter om att vissa hemtjänstutförare tydligen har tolkat det som att det räcker med en kortärmad överdel och att underdelen kan vara privat.

Äldreförvaltningen beslutade med anledning av covid-19 i början av maj 2020 att granska användandet av arbetskläder. Granskningen visade att de flesta utförare tillhandahåller arbetskläder. De flesta utförare står för tvätten av arbetskläder i lokalen eller att den skickas på cirkulationstvätt. Knappt hälften av de granskade företagen blev godkända, det gällde både privata utförare och utförare i egen regi. En ny uppföljning av de enheter som inte hade godkänt resultat i vårens granskning pågår under hösten 2020. De privata utförare som fortfarande inte blir godkända får en anmodan om rättelse, och när det gäller utförare i egen regi får de en

åtgärdsplan som skickas till avdelningschefen vid respektive stadsdelsförvaltning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om arbetskläder inom äldreomsorgen från Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (V) till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Östermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens pensionärsråd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, kommunal Stockholm. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 december 2020.

Ärendet

Motionärerna Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (V) anser att en bärande del av fungerande basala hygienrutiner inom äldreomsorgen är korrekt användning av arbetskläder. Arbetskläder hamnar under Arbetsmiljölagen och tydliggör att det är arbetsgivarens lagstadgade ansvar att stå för, bekosta och tvätta arbetskläder inom särskilda boenden, hemtjänst, LSS-boenden och hälso- och sjukvård. Arbetskläderna ska bestå av en kortärmad överdel och en underdel, kunna tvättas i 60 grader och bytas varje dag.

Motionärerna har mötts av oroväckande uppgifter om hanteringen av arbetskläder inom äldreomsorgen. Vissa hemtjänstutförare har tydligen tolkat det som att det räcker med en kortärmad överdel och att underdelen då kan vara privat. Det förekommer även att personalen inte kommer in till lokalen innan arbetspassen vilket är en indikation på att föreskrifterna om arbetskläder inte tillämpas korrekt samt att nyckelhanteringen inte hanteras korrekt och strider mot stadens riktlinjer.

Med anledning av detta anser motionärerna att stadens uppföljning av efterföljandet av de basala hygienrutinerna och hanteringen av arbetskläder inom hemtjänst måste skärpas.

Motionärerna föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen följande uppdrag i samråd med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna:

1. Stärka uppföljningen av efterlevnaden av de basala hygienrutinerna inklusive hanteringen av arbetskläder.
2. Utredda möjligheten att införa krav på arbetsskor för personal inom hela äldreomsorgen, liksom ytterkläder för anställda som rör sig mellan olika arbetsställen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan med fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 9 december 2020. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 8 december och socialnämndens-, äldrenämndens- och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 10 december 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen beslutade med anledning av covid-19 i början av maj 2020 att granska användandet av arbetskläder, vilket skulle ske på plats utanför lokalen. Metoden var att granska om personalen bär arbetskläder, det vill säga kortärmad överdel och någon typ av underdel, i de flesta fall byxor. Att händer är fria från smycken, ringar, armband, klocka, nagellack och lösnaglar och att långt hår är uppsatt (enligt förfrågningsunderlag punkt 1.3.33).

Granskningen visade att de flesta utförare tillhandahåller arbetskläder, dock saknas det ibland rätt storlek. Den visade också att en del av personalen föredrar egna byxor och att de i vissa fall används som arbetsbyxor och tvättas dagligen på kontoret av arbetsgivaren.

Flertalet utförare står för tvätten av arbetskläder och det sker oftast i lokalen eller skickas till cirkulationstvätt. En del av personalen uppger att de tvättar kläderna hemma själva. Utföraren kan därutöver tillhandahålla annan typ av klädsel, exempelvis jackor, västar och fleecetröjor med utförarens logga. En del av utförarna tillhandahåller även skor, men det ingår inte i arbetskläder enligt Socialstyrelsens föreskrifter om basala hygienrutiner och har inte följts upp i denna granskning.

Resultatet av uppföljningen visade att knappt hälften av utförarna använde arbetskläder korrekt. Ca 21 procent använde arbetskläder delvis korrekt och ca 30 procent använde endast ibland eller inte alls. Det var ingen större skillnad mellan privata utförare och de utförare som finns i egen regi. En ny granskning av de enheter som inte hade godkänt resultat granskas återigen under hösten.

Äldreförvaltningen anser att vårens arbete med covid-19 har påvisat vikten av att arbetskläder och skyddskläder används för de äldres och personalens säkerhet. Arbetet med användandet av arbetskläder kommer därför att fortsätta avhandlas på utförarmöten under hösten och följas upp av äldreförvaltningen. De privata utförare som inte använder arbetskläder korrekt kommer att få en anmodan om

rättelse och skriftligen begäras att förklara varför personalen inte använder arbetskläder och vad de ska göra för att personalen ska använda arbetskläder enligt avtal. Avtalet med privata utförare som inte vidtar åtgärder kan i vissa fall komma att sägas upp av staden. Åtgärdsplanen till utförare i egen regi skickas även till avdelningschefen vid respektive stadsdelsförvaltning.

Bilaga

Motion av Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (bådaV) om arbetskläder inom äldreomsorgen.